

LAND-FOR-LAND- RAPPORTERING

TAX JUSTICE NETWORK - NORGE

Denne rapporten er skrevet av Tax Justice Network - Norge, med støtte fra Utenriksdepartementets tilskuddsmidler til informasjon om europeisk samarbeid.

SAMMENDRAG

Skatteparadisene gjør det enkelt for personer og selskaper å unngå skatt. Ifølge Global Financial Integrity forsvant \$1260 milliarder dollar ut av utviklingslandene i ulovlig kapitalflukt i 2008 alene. Som regel ender pengene i mellomsselskaper i skatteparadiser som Jersey, Caymanøyene eller Sveits.

Internprising er når selskaper setter pris på varer og tjenester som handles internt i selskapet. Misbruk av internprising er en svært vanlig måte å unngå skatt på, og kalles da ofte feilprising av internhandel. Global Financial Integrity anslår at litt over halvparten av den ulovlige kapitalflukten fra utviklingsland skyldes feilprising av internhandel. Prisene settes for høy eller lavt i forhold til markedsprisen på varen, slik at profitten flyttes dit den unngår beskatning.

Land-for-land-rapportering innebærer at selskaper må rapportere informasjon som inntekter, utgifter, fortjeneste, skatt og ansatte for hvert land de opererer i.

I dag rapporteres bare et overordnet regnskap for konsernet som helhet. Land-for-land-rapportering vil gjøre det enklere for myndigheter å oppdage skattejuks, og gi bedre informasjon til investorer.

SKATTEPARADISENE SKAPER PROBLEMER

Skatteparadisene skaper problemer for både rike og fattige land. De er internasjonale gjemmedsteder, ofte også kalt hemmeligholdsstater eller hemmeligholdsjurisdiksjoner hvor selskaper og individer tilbys beskyttelse mot innsyn fra andre staters politi-, retts- og skatte-myndigheter, og hvor selskaper kan drive sin virksomhet under et minimum eller fravær av regulering.

I Europa og USA har skatteparadisene fått økt oppmerksomhet i kjølvannet av finanskrisen. Mange banker og finansinstitusjoner hadde betydelige forpliktelser plassert i skatteparadis utenfor sine bokførte regnskaper, og dermed utenfor reguleringsmyndighetenes innsyn. Disse «skjulte truslene» bidro til å øke risikoen i finansmarkedene.

Etterhvert utviklet finanskrisen seg til å bli en gjeldskrise for mange land i Europa. Med det presserende behovet for å øke statlige inntektskilder er det også kommet et økt fokus på hvordan skatteparadis både undergraver skattesystemene og svekker de offentlige finansene i mange land. Ved å tilby nullskatteregimer, fiktive residensposisjoner og dekke det hele til med regler og praksis for hemmelighold tiltrekker de seg kapital og inntekter som skulle gitt skatteinntekter andre steder. Dette har gjort at mange land mister skatteinntekter, og senker skatter for å holde på den gjenværende mobile kapitalen.

For utviklingslandene bidrar skatteparadisene til enda større problemer. Ved å gjøre det enkelt å gjemme unna penger og unndra skatt gjør de denne typen virksomhet mer lønnsom enn verdiskapende økonomisk aktivitet. Dermed oppmuntrer de til økonomisk kriminalitet og korrupsjon. Men kanskje det største problemet er at multinasjonale selskaper flytter profitten ut av rike land og utviklingsland og til skatteparadis, for dermed å unngå å betale skatt.

ET SPESIELT PROBLEM:

FEILPRISING AV INTERNHANDEL

Skatteparadisene spiller en sentral rolle i verdenshandelen. Over halvparten av all handel i verden rapporteres å gå gjennom skatteparadis. I 2002 fant OECD at 60% av handelen i verden som går over landegrenser foregår innad i multinasjonale selskapsgrupper, for eksempel mellom to datterselskaper av det samme morselskapet. Når et multinasjonalt selskap handler med seg selv over landegrenser, kalles prissettingen av varen eller tjenesten for internprising. Dersom prisene manipuleres, for eksempel for å flytte profit fra et høy-skatt-land til et skatteparadis, kalles dette for feilprising av internhandel. Dersom to selskaper manipulerer prisene på handel med samme hensikt kalles dette for feilfakturerer.

I 2008 fant en studie fra Christian Aid at utviklingsland taper minst \$160 milliarder i året i skatteinntekter på denne typen praksis. Forskning fra NHH i 2009 anslår at Norge mister 7,5 milliarder i skatteinntekter årlig fra multinasjonale selskapers feilprising av internhandel.

LAND-FOR-LAND-RAPPORTERING

Tax Justice Network har sammen med Publish What You Pay-koalisjonen ledet an i kampanjen for å kreve land-for-land-rapportering fra multinasjonale selskaper. Idag er dette et krav som svært mange sivilsamfunnsorganisasjoner og andre stiller seg bak. Land-for-land-rapportering innebærer at selskaper må rapportere informasjon for hvert land de opererer i. Idag må selskapene bare rapportere et overordnet regnskap for konsernet som helhet, og de kan dermed enkelt skjule fiktive strukturer hvor profitten flyttes til skatteparadiser.

Med informasjon om selskapenes aktivitet for hvert land de opererer i vil man skape større åpenhet, og ha større mulighet til å holde eiere og selskaper ansvarlige for sine handlinger. Land-for-land-rapportering vil gjøre det enklere for skattemyndigheter å oppdage skattejuks. Investorer vil også ha nytte av slik rapportering, ettersom investorer ikke har tilstrekkelig informasjon når de skal evaluere risiko med dagens rapporteringsstandard.

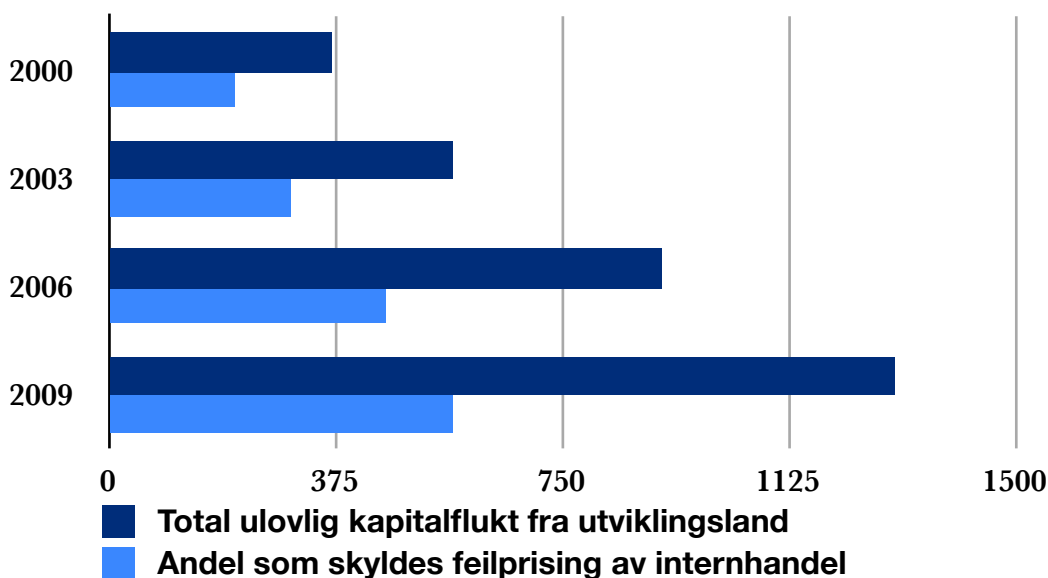
Land for land-rapportering betyr at multinasjonale selskaper må regnskapsføre det følgende, uten unntak:

- ▶ Hvilke land de opererer i
- ▶ Hvilket navn det bruker når det handler i hvert land
- ▶ Sine økonomiske aktiviteter i landene der de opererer, inkludert:
 - ▶ Salg, både innad i gruppen og utenfor gruppen
 - ▶ Kjøp, samme fordeling som i punktet over
 - ▶ Finansieringskostnader, samme fordeling
 - ▶ Arbeidskraftskostnader og antall ansatte
- ▶ Inntekt før skatt
- ▶ Skatt og andre innbetalinger til myndighetene i det landet det opererer i

“ Rikdommen, makten, og illegaliteten som er muliggjort av dette systemet med hemmelighold er nå så enormt at det truer legitimiteten til den globale økonomien.”

Jeffrey Sachs - om skatteparadiser.

ULOVLIG KAPITALFLUKT FRA UTVIKLINGSLAND I MILLIARDER DOLLAR

Ulovlig kapitalflukt fra utviklingsland

Tallene er hentet fra Global Financial Integrity sin rapport «Illicit Financial Flows from Developing Countries: 2000-2009»

Rapporten kan lastes ned på:
<http://iff-update.gfintegrity.org/>

DEN POLITISKE PROSESSEN

De siste årene har det kommet flere tiltak som har som mål å skape større åpenhet i og innsyn i selskapers virksomhet og finanser. De fleste av disse tiltakene har kommet innen utvinningssektoren, en sektor hvor det har kommet spesielt mange avsløringer om korrupsjon og hvor det antas at stater årlig taper store verdier i skatteunndragelse.

I USA har man vedtatt den såkalte Dodd-Frank-loven, som pålegger utvinningindustrielskaper å rapportere informasjon om betalinger og overføringer til myndigheter for hvert land de opererer i, og inndelt for hvert prosjekt.

Høsten 2011 la EU-kommisjonen fram et forslag om en liknende lov som skal gjelde for EU-landene, gjennom en oppdatering av EUs regnskaps- og åpenhetsdirektiver. Ifølge forslaget må selskaper innen utvinningindustrien og selskaper innen skogvirke, rapportere alle sine overføringer til

myndigheter på land-for-land basis. Dette er en sentral del av det organisasjoner som Tax Justice Network krever at selskaper må gjøre i en land-for-land rapportering. Dessverre går ikke EU-forslaget langt nok til at man kan få informasjon som kan sette skatteinnbetalingene i en kontekst. Dermed vil man ikke med EU-forslaget få tilstrekkelig informasjon til å avsløre skatteunndragelse, men det vil imidlertid være et godt verktøy for å bekjempe korrupsjon.

EUs forslag ble høsten 2011 lagt ut på en offentlig høring av Finansdepartementet, for å eventuelt bli inkludert i norsk lov. Siden Norge internasjonalt har vært et av landene som ofte har satt skatteunndragelse og kapitalflukt fra utviklingsland på agendaen, er det naturlig at Norge benytter denne anledning til å innføre en rapporteringsstandard som er omfattende nok til å avsløre skatteunndragelse. Tax Justice Network - Norge oppfordrer norske myndigheter til å innføre land-for-land-rapportering.

Les mer om Tax Justice Network - Norge på:

www.taxjustice.no